

Jak w latach poprzednich, pozycje są szeregowane według działów i symboli cyfrowanych międzynarodowej leśnej klasyfikacji oksfordzkiej, umieszczanych nad każdą pozycją.

1 CZYNNIKI ŚRODOWISKA. BIOLOGIA 2 145.7×21.5 *Camponotus* sp.:453 IBL

- 1 114.5 IBL Hölldobler B.: Über die forstliche Bedeutung der Rossameisen (*Camponotus ligniperda* Latr. und *Camponotus herculeanus* L. (Hym Form). **O znaczeniu mrówek gmachówek *Camponotus ligniperda* Latr. i *C. herculeanus* L. w lesie.** Waldhygiene, 1962, t. 4., nr 7/8, B5, s. 228—250, fot. 12, rys. 4, poz. bibl. 47. — Omawiając stanowisko systematyczne i rozprzestrzenienie geograficzne gmachówek stwierdzono, że *Camponotus herculeanus* liczniej występuje na terenach o klimacie bardziej surowym. *C. ligniperda* buduje 2 typy gniazd: gniazda ziemne, których większa część znajduje się w ziemi, a reszta w drewnie i gniazda drzewne, których jedynie mała część znajduje się w ziemi. Ten typ gniazda buduje również *C. herculeanus*. Mrówki gmachówki zasiedlają przede wszystkim drzewa uszkodzone przez owady i grzyby oraz zranione mechanicznie, niszcząc twardej część drewna odziomkowej i dolnej partii drzew. Zestawiono i omówiono wskazówki innych autorów dotyczące zwalczania gmachówek. (Z. S.).
- Hartmann F.: Zur Frage der Nährstoffbilanz im Waldboden. **W sprawie bilansu substancji pokarmowych w glebie leśnej.** Allg. Forstztg., 1963, t. 74, nr 7/8, A4, s. 71—75, tab. 2, poz. bibl. 17. — Wyróżniono 2 procesy: obiegu substancji pokarmowych oraz ich akumulacji w glebie; na akumulację składają się procesy biologiczne oraz hydrologiczne. Woda przenikająca przez glebę gromadzi te substancje w podglebiu i warstwach przejściowych między podglebiem a skałą macierzystą. Podano liczby uzyskiwane przez badaczy rosyjskich, dotyczące obrotu w lasach różnego typu najważniejszych pierwiastków: azotu, wapnia, magnezu, potasu i fosforu. W procesach fizjologicznych drzewostanu obowiązuje „prawo minimum“ Liebiga. Podkreślono potrzebę dbałości, przy hodowli lasu, a aktywny bilans substancji pokarmowych w glebie oraz potrzebę badań z tej dziedziny zarówno dla leśnictwa jak i przemysłu nawozów sztucznych. (L.Z.).

Franzke H. J.: Anatomische Betrachtungen an den heimischen Wildtierarten unter besonderer Berücksichtigung von Reh-, Rotund Schwarzwild. **Spostrzeżenia anatomiczne dot. gatunków krajowej zwierzyny ze szczególnym uwzględnieniem sarn, jeleni i dzików.** Unsere Jagd, 1963, t. 13, nr 2, A4, s. 29—32, rys. 1. — Celem pracy jest pogłębienie wśród myśliwych wiadomości biologicznych o zwierzynie z równoczesnymi wskazówkami praktycznymi ułatwiającymi polowanie. Podano opis i budowę naskórka, skóry właściwej i tkanki podskórnej z wyjaśnieniem ich funkcji i znaczenia, pokrywy włosowej i rodzaju włosów, wreszcie dokładny opis, rozmieszczenie i znaczenie gruczołów łojowych, potowych i zapachowych poszczególnych gatunków zwierzyny. (P. S.).

Siefke A.: Der Einfluss von Endo- und Ektoparasiten auf die Qualität des Wildes. **Wpływ pasożytów zewnętrznych i wewnętrznych na jakość zwierzyny.** Unsere Jagd, 1963, t. 13, nr 5, A4, s. 103—106, fot. 2. — W nowoczesnej gospodarce łowieckiej należy brać pod uwagę wszystkie czynniki biotyczne i abiotyczne działające na zwierzynę, aby móc osiągnąć maksymalne korzyści z ilościowo ograniczonego stanu zwierzyny. Nie wszyscy myśliwi zdają sobie sprawę, że cała zwierzyna płowa jak również i czarna jest zarażona pasożytami zewnętrznymi i wewnętrznymi; najsilniej pod względem zdrowotnym zagrożona jest sarna, najmniej daniel. Po omówieniu wyglądu zwierzyny opadniętej pasożytami i wpływu pasożytów na poroże, opisano straty dzicyzny wywołane przez pasożyty wynoszące np. w CSRS 277321 kg rocznie. Stwierdzono, że robaki są znacznie groźniejsze niż muchy i gzy. (P. S.).

Maszynowe rozdrabnianie roślin paszowych dla zwierzyny. Unsere Jagd, 1963, t. 13, nr 2, A4, s. 34—35, fot. 1, tab. 3, poz. bibl. 8. — W celu zapobiegania szkodom wyrządzanym przez zwierzynę zastosowano z powodzeniem karmienie kiszonkami zawierającymi prócz roślin pastewnych również pędy, gałązki drzew i krzewów oraz korę. Rozdrabnianie tych produktów leśnych ręcznie wymaga około 10—11 godzin na 100 kg. Przy użyciu maszyny (Original-Grumbach-Spezialreisser R 48 G) na 100 kg pędów gałęzi potrzeba tylko 14 do 20 minut. Przy maszynowo rozdrobnionej paszy wzrasta jakość kiszonki, która jest chętnie skarmiana przez sarny i jelenie. (P. S.).

Wilhelmi T.: Beeinflussen Gewitter das Wachstum unserer Waldbäume? **Czy burze wywierają wpływ na rozwój naszych drzew leśnych?** Forst u. Holzwirt., 1963, t. 18, nr 13, A4, s. 267—268, fot. 1; wyk. 1. — Obserwacje roślinności po burzy pozwalają uchwycić zmiany w jej wyglądzie, spowodowane prawdopodobnie zmianami turgoru w komórkach roślinnych. W Reinbeck przeprowadzono w latach 1954—1962 badania nad przyrostem drzew w ciągu doby. Stosowano mikrodendrometr o dokładności 1/100 mm. Stwierdzono większy przyrost grubości drzew w dniach, w których była burza oraz znacznie mniejszy niż przeciętnie następnego dnia po burzy. Prawdopodobnie wyładowania elektryczne wpływają stymulująco na procesy fizjologiczne, wyczerpując jednak zapas substancji pokarmowych, co powoduje zmniejszenie przyrostu w następnym dniu. (L. Z.).

181.521/522 — — 174.7 *Pinus silvestris*

Sarvas R. Investigations on the flowering and seed crop of *Pinus silvestris*.

Badania nad kwitnieniem i obradaniem nasion sosny pospolitej Metsänt. Julk., 1962, t. 53, B5, ss. 198, fot. 17, rys. 15, tab. 39, wyk. 31, poz. bibl. 124. — Bardzo silny wpływ na ilość wytwarzanego pyłku wywiera żyzność siedliska. Np. w typie *Calluna* stwierdzono tylko około 9 kg pyłku na hektar, gdy tymczasem w typie *Myrtillus* około 35 kg. Przebieg zapylania sosny i wielu innych gatunków drzew jest bardzo mało zależny od warunków atmosferycznych, np. deszczu, a jedynie silny wiatr może spowodować znacniejszą obniżkę urodzaju nasion. Wiele miejsca poświęcono anatomii kwiatów męskich i żeńskich oraz biologii procesu zapylania. Nie stwierdzono żadnej zależności między udziałem nasion płonnych w ogólnym plonie a żyznością siedliska. (L. Z.).

2 HODOWLA LASU

8 228.0 — — 174.7 *Pinus contorta* IBL

Meyer H.: Zum Anbau der *Pinus contorta* Douglas (Murraykiefer) als zusätzlicher Zellstoffproduzent. **Hodowla sosny *Pinus contorta* Douglas jako dodatkowego surowca na papierówkę.** Forst u. Holzwirt. 1963, t. 18, nr 17, A4, s. 336—338, mapa 1, tab. 2, wyk. 1, poz. bibl. 7. — Za przykładem Finlandii zaczęto po roku 1930 wprowadzać do lasów w Niemczech zachodnich amerykański gatunek sosny *Pinus contorta*. Udaje się ona na glebach odpowiednich dla sosny pospolitej, a wydajność jej wynosi w 30—40-letniej kolei rębny do 250 m³ na ha. Ze względu na bardzo małą zawartość żywicy w drewnie nadaje się dobrze na papierówkę. Wykazuje dużą odporność na niekorzystne czynniki klimatyczne, jest ona jednak b. silnie uszkodzana przez zwierzynę i przez zwójki. Z tych względów nie powinna być wprowadzana na wielką skalę. (L. Z.).

9

232.1

IBL

Leibundgut H.: Baumartenwahl. **Wybór gatunków drzew do hodowli.** Schweiz. Z. Forstw., 1963, t. 114, nr 5/6, B5, s. 268—284, wyk. 2. — Przy wyborze gatunków drzew do hodowli należy uwzględnić technologię przerobu drewna, warunki siedliskowe, organizację pracy przy hodowli i pozyskiwaniu oraz sprawy ochrony lasu i ochrony przyrody. Należy się liczyć ze stałym rozwojem techniki, dającym nowe metody i kierunki przerobu drewna oraz produkcje materiałów zastępczych. W zapotrzebowaniu na poszczególne sortymenty można więc spodziewać się znacznych niespodzianek. Wzrost kosztów siły roboczej nakazuje dawać pierwszeństwo gatunkom mało pracochłonnym przy hodowli i pozyskaniu. Doświadczenie z ubiegłych okresów wykazało, że prócz masowej produkcji tańszych sortymentów opłaca się równoległe prowadzona produkcja sortymentów o wysokiej wartości. Streszcz. franc. (L. Z.).

10

232.12 — — 174.7 *Larix*

IBL

Vincent G., Polak O.: Pokusně provenieňni plochy s modřinem evropským po jednadvaceti letech. **Proweniencyjne powierzchni doświadczalne z modrzewiem europejskim po 21 latach.** Sborn. Vys. Skoly. Zem. R. C., 1962, nr 3/4, B5, s. 95—118, fot. 6, tab. 11, poz. bibl. 36. — W r. 1938 założono w Czechach 5 powierzchni porównawczych obejmujących łącznie 12 czechosłowackich i 5 austriackich pochodzeń modrzewia. W stosunkowo niskich położeniach Czech modrzewie z podobnych położen rozwijały się szybciej niż modrzewie z wysokich Alp i Karpat, zarówno pod względem wysokości i grubości jak i masy z hektara. Najlepiej ukształtowane były modrzewie sudeckie. Odporność na czynniki meteorologiczne i choroby była zbliżona i zadowalająca u wszystkich modrzewi. Przy wyborze drzew doborowych i drzewo-

stanów nasiennych należy ściśle przestrzegać zasady, aby nasiona ekotypów wysokogórskich wykorzystywać we właściwych dla nich warunkach, a w położeniach wyżynnych i na nizinach używać nasion z podobnych stref wysokościowych. (S. K.).

11 232.21 IBL

Efler J.: Kombinace chemické a mechanické přípravy půdy při obnově lesa. **Kombinacja chemicznego i mechanicznego przygotowania gleby przy odnawianiu lasu.** Lesn. Práce, 1963, t. 42, nr 5, B5, s. 208—213, fot. 4. — Odnowienie wielu przerzedzonych drzewostanów na terenie LZ Decin uniemożliwiała dotychczas paproć orlica, dorastająca do wysokości 2—3 m. Pożądaną skutek dała dopiero następująca metoda: w maju — czerwcu rozsiewano 350 kg/ha chloranu sodu, latem ponownie rozsiewano 150 kg/ha, jesienią przygotowywano pasy mechanicznie lub ręcznie i wiosną odnawiano powierzchnię sadzeniem, siewem, samosiewem lub ich kombinacją. Pielęgnowanie tak uzyskanych odnowień jest już łatwe. Koszt odnowienia 1 ha, nawet przy ręcznym przygotowaniu gleby, jest 2-krotnie niższy niż przy użyciu poprzednio stosowanych metod. (S. K.).

12 232.311.1 — — *Picea excelsa* IBL

Skoupý J.: Bohatý semenný rok smrku ztepilého (*Picea excelsa* Link.) 1958 na Kostelecku. **Obfity urodzaj nasion świerka zwyczajnego (*Picea excelsa* Link.) w r. 1958 w Kostelecku.** Len. Čas., 1963, t. 9, nr 6, B5, s. 569—580, rys. 1, tab. 6, wyk. 4, poz. bibl. 24. — Przy użyciu 30 chwytników na pow. 0,35 ha badano wysiewanie się nasion w okresie 12. III. — 16. X. 1959 w 103-letniej świerczynie o zadrzewieniu 8. Na 1 m² opadło średnio 782 nasiona, największy opad stwierdzono wewnątrz drzewostanu (965 szt./m²), mniejszy na obrzeżu (629 szt./m²), a najmniejszy w luce (537

szt./m²). Kulminacja wysiewu wystąpiła w dniach 2—11. IV, w których opadło 51,5% całkowitej ilości nasion. Najcięższe nasiona opadały w okrajowej części drzewostanu, wewnątrz zaś drzewostanu — najlżejsze, które jednak wykazywały najwyższą zdolność kiełkowania. Na przebieg opadu nasion wpływa temperatura, wilgotność względna powietrza, zmniejszone zachmurzenie oraz większa szybkość wiatru. (S. K.).

13 232.32 IBL

Neubacher F.: Zentralforstgärten in der Forstwirtschaft. **Szkółki centralne w gospodarstwie leśnym.** Allg. Forstztg., 1963, t. 74, nr 7/8, A4, s. 71—78, fot. 1. — Wiele szkółek leśnych zajmuje te same powierzchnie nawet od 80 lub 100 lat. Przy produkcji sadzonek tego samego gatunku następuje zatrucie gleby wydzielanymi przez nie substancjami. Wieloletnie szkółki bywają poza tym coraz silniej atakowane przez chwasty, ponieważ przy ich zwalczaniu niszczy się tylko ich części nadziemne i korzenie do pewnej głębokości, gdy tymczasem dolne części korzeni pozostają żywe w ziemi. Zalecono likwidację wszystkich starszych szkółek i założenie nowych — na innych powierzchniach gruntu. Podano wskazówki odnośnie ich zakładania, zalecając m. in. stosowanie kompostu z rozdrobionej mechanicznie cetyny. (L. Z.).

14 232.323.5 — — 176.1 *Fagus* IBL

Bradač V.: Bukové sije pod zásypkou smrkové hrabanky. **Wysiew bukwi pod przykryciem ściółką świerkową.** Lesn. Práce, 1963, t. 42, nr 2, B5, s. 58—60. — Ten sposób wysiewu wypróbowano w skali gospodarczej i stosuje się w nadleśnictwie wzorcowym Dubi w Górach Kruszcowych. Po wyrównaniu włókiem gleby na kwaterze i wysiewie nawozów sztucznych siewe się bukiew na grządkach pełnym rzutem (po 20 maja), po czym przykrywa się ją warstwą ściółki

świerkowej lub modrzewiowej grubości 4—6 cm. Ściółka zatrzymuje wilgoć w glebie, wyrównuje temperaturę gleby, korzystnie wpływa na aerację oraz umożliwia skielkowanie chwastów. Siewki na grządkach ściółkowanych nie cierpią od pleśni bukowej (*Phytophthora (fagi) cactorum* Schr.). W podobny sposób można wysiewać skrzydlaki klonu i jesionu, ich wschody trzeba jednak ocieniać. Przy produkcji nieszkółkowanych 2-latek buka stosuje się jednorazowe opryskiwanie jesienne Simazinem (3 kg/ha). (S. K.).

15 232.329.2 IBL

Košulič M.: Výsev do smrkového jehličí. **Wysiew do ściółki świerkowej.** Lesn. Práce, 1963, t. 42, nr 3, B5, s. 108—113, fot. 3, tab. 1. — W 1962 w LZ Albrechtice zastosowano w skali gospodarczej wysiew nasion do ściółki świerkowej w oknach inspektowych. Na 803 m³ wysiano 59 kg nasion. Metoda ta pozwalała 4—6-krotnie zwiększyć produkcję siewek przy 5-krotnie wyższym wykorzystaniu powierzchni produkcyjnej, uzyskać znacznie lepiej rozwinięte siewki i 3—5-krotnie obniżyć koszty produkcji. Jednoroczne siewki jedlicy osiągają średnio 12 cm wysokości, świerka 8—10 cm, a modrzewia 15—20 cm. Jako substratu używa się świeżego nie zbutwiełego igliwia świerkowego lub ogrodniczej gleby inspektowej z domieszką próchnicy leśnej. Warunkiem osiągnięcia dobrych rezultatów jest dokładne stosowanie podanych szczegółowo przepisów postępowania od wysiewu w kwietniu, a nawet w końcu marca, aż do zakończenia wegetacji. (S. K.).

16 IBL
232.425.2 — — 181.522 — — 174.7 Pinus

Aznijew Ju. N.: O wlijanji mnogoletniewo lupina na płodonoszenje sosny obyknowniennoj. **O wpływie trwałego łubinu na owocowanie sosny pospolitej.** Lesnoj

Z., 1963, t. 6, nr 3, B5, s. 30—33, tab. 3, poz. bibl. 3. — Przeprowadzono ocenę owocowania ok. 35-letnich drzewostanów sosnowych rosnących w jednakowych warunkach glebowych, podsianych przed 35 laty łubinem trwałym. Stwierdzono, że w drzewostanach z łubinem jest 3—5,5 razy więcej owocujących drzew, a urodzaj szyszek 13-krotnie większy niż w drzewostanach bez łubinu. W szyszkach z drzewostanów podsianych łubinem odsetek pustych nasion jest mniejszy, a wydajność nasion większa niż w drzewostanach kontrolnych. Na tej podstawie na Białorusi i w republikach nadbałtyckich zalecono podsiewać łubin trwały w międzyrzędach upraw sosnowych. (W. C.).

17 232.429 — — 232.427 IBL

Skoupý J.: Mechanizace přípravy baličkových sazenic pro těžko zalesnitelné plochy. **Mechanizacja przygotowania doniczek sadzonek na powierzchnie trudne do zalesienia.** Lesn. Čas., 1963, t. 9, nr 8, B5, s. 737—748, fot. 6, tab. 5, poz. bibl. 17. — Konstrukcja czechosłowackiej doniczki 3-formowej T-SJ-3 wzorowana jest na produkowanej w NRD 2-formowej doniczkarce Troll. Przy jej użyciu 2 niewykwalifikowanych robotników może w ciągu 1 godz. wykonać 155 doniczek o średnicy 10 cm i wysokości 13 cm. Przy doniczkowaniu 1—2-letnich siewek sosny, świerka, jodły i modrzewia nie potrzeba skracać korzeni, trzeba je jednak przycinać u 1-latek dębu i buka. Doniczki wykonuje się z odpowiednio przygotowanej świeżej mieszanki gleby, próchnicy i torfu z dodatkiem gliny i nawozów sztucznych, najlepiej bezpośrednio na zalesianej powierzchni. (S. K.).

18 IBL
232.43 : 562.2 — — 174.7 Pinus nigra

Thonon H.: Considérations sur l'accroissement des pins de Corse en fonction de

l'écartement de plantation. **Rozważania nad przyrostem sosny korsykańskiej w zależności od więźby drzew w drzewostanie.** Bull. Soc. For. Belg., 1963, t. 70, nr 3, B5, s. 172—185, tab. 6, wyk. 9. — Przeprowadzono obserwacje nad kształtowaniem się produktywności drzewostanów sosny czarnej korsykańskiej w zależności od więźby drzew. Stwierdzono, że więźba 1×1 m jest zbyt gęsta i odbija się ujemnie na przyroście drzew na grubość i wysokość. Wydziela się przy tym w młodym wieku znaczna część drzew, dochodząca do 40% ogólnej ich liczby. Aby temu zaradzić trzeba przeprowadzać czyszczenia i trzebieże, które jednak nie są opłacalne. Zauważa się także zmniejszenie liczby drzew tzw. dorodnych. Większe odstępy drzew: 1,5×1,5 do 1,75×1,75, a szczególnie 2×2 m, są znacznie korzystniejsze, pozwalają uniknąć powyżej wymienionych ujemnych skutków, a ponadto możliwe jest wówczas zmechanizowanie pracy przy pielęgnowaniu drzewostanów. (W. K.).

19 238 — — 176.1 *Populus* : 114.52 IBL

Szumakow W. S.: Bystrorastuszczaje nasazdjenja i płodorodje poczwy. **Plantacje gatunków szybkorosnących a żyźność gleby.** Lesn. Choz., 1963, t. 16, nr 7, A4, s. 60—65, fot. 1, tab. 3, wyk. 1. — Dotychczas leśnicy nie troszczyli się o żyźność gleby leśnej, ponieważ znaczna część pobranych przez drzewa substancji mineralnych powraca do gleby wraz ze ściółką i odpadami. Sprawa ta kształtuje się inaczej u topoli, która pobiera 7—9-krotnie więcej substancji mineralnych niż drzewa leśne i dlatego b. ważne jest nawożenie gleb na plantacjach. Wskazane jest stosowanie na plantacjach topolowych międzyrzędowej uprawy rolniczej. Plantacje topoli należy zakładać na najżyźniejszych glebach o dobrej aeracji, niezbyt głębokim poziomie przepływowej wody i obojętnym odczynie. Gleby kwaśne nawet po obfitym wapnowaniu nie są odpowiednie do uprawy

topoli. Ściółka topól jest uboga w związki azotowe i nie zachodzą w niej procesy nitryfikacyjne, co należy brać pod uwagę przy ustalaniu dawek nawozowych. Powinno się przeprowadzić badania wymagań bioekologicznych różnych odmian topól, na powierzchniach porównawczych na różnych siedliskach i przy użyciu jednakowej metodyki. (W. C.)

20 241 — — 174.7 *Picea* IBL

Lindner G.: Ergebnisse in der Fichtenjungwuchspflege durch Standraumregulierung. **Wyniki pielęgnowania młodników świerkowych przez regulację zagęszczenia.** Soz. Forstwirtschaft., 1963, t. 13, nr 7, A4, s. 200—203, fot. 3, poz. bibl. 8. — Młodniki świerkowe są często zagrożone śniegołomami i wiatrołomami. Za najlepsze zabezpieczenie od tych klęsk uznano stosowanie luźnej więźby i silne cięcia pielęgnacyjne, przy których pozyskuje się materiał choinkowy. Przeprowadzano doświadczenia, w celu sprawdzenia stopnia odporności świerczyn na klęskę śniegołomów, jaka nawiedziła lasy niemieckie w 1960 r. Uznano za godne zalecenia cięcia polegające na usuwaniu całymi rzędami drzew, co znacznie zwiększa wydajność pracy. (L. Z.).

21 245.13 : 181.65 IBL

Vuokila J.: Elävien oksien karsimisen vaikutuksesta männym kasvuun. **Wpływ podkrzesywania żywych gałęzi u sosny pospolitej.** Metsänt. Julk., 1962, t. 52, B5, ss. 27, fot. 2, rys. 2, tab. 2. — Badania nad wpływem podkrzesywania żywych gałęzi na przyrost wysokości i grubości prowadziły w różnych krajach do sprzecznych wyników. Należy to tłumaczyć różnicami klimatycznymi, różną reakcją drzewa na redukcję aparatu asymilacyjnego. Opisywane doświadczenie obejmowało sosny w wieku od 25 do 35 lat, którym redukowano długość korony o 20, 50 i 80%. Stwierdzono, że redukcja o 20%, czyli usunięcie 2 lub 3 najniższych okołków, nie wykazało wyraźnego

wpływu na przyrost. Nawet usunięcie 40% długości korony w zwartych młodych drzewostanach nie pociąga za sobą istotnych strat na przyroście. Zalecono podkrzesywać drzewa zbliżone do klasy panującej w drzewostanach rosnących na dobrych siedliskach. Redukcja korony nie powinna przekraczać 1/3 jej części. (Streszcz. ang.). (L. Z.).

3. NAUKA O PRACY. POZYSKIWANIE DREWNA. PRACE ZRĘBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA

22 302 IBL

Hubač M.: Ako posobi na robotnika používanie motorových píľ a jamkovacích strojov. **Jak oddziałuje na robotnika używanie pił motorowych i świdrów glebowych.** Lesn. Práce, 1963, t. 42, nr 6, B5, s. 260—264, tab. 1, wyk. 5. — Przy pracy piłami motorowymi robotnik zużywa znacznie więcej energii na przenoszenie piły niż na piłowanie. Wielkość wysiłku zależy od ciężaru piły, sposobu jej noszenia i rodzaju terenu. O rozmiarze zużycia energii przy obsłudze świdra glebowego decyduje przede wszystkim średnica świdra, mniej zaś — rodzaj gleby. Duże znaczenie dla zdrowia robotników mają wstrząsy i huk, natomiast spaliny, wydzielane przez silnik mogą być szkodliwe tylko w wyjątkowo niekorzystnych warunkach i przez krótki czas. (S. K.).

23 307 IBL

Ehmke K.: Maschineneinsatz im Forstbetrieb. Die Kraftabnahme am Schlepper. **Stosowanie maszyn w leśnictwie. Przekazywanie napędu od ciągnika.** Forsttechn. Inform., 1963, nr 1, A4, s. 1—11, fot. 6, rys. 8, tab. 2. — Rola ciągnika w gospodarce leśnej ulegała stałej ewolucji. Obecnie nie produkuje się typów, przeznaczonych jedynie dla trakcji, lecz

jako maszyny dające napęd do szerszego stosowania. Rozpatrzono kolejno sposoby przekazywania siły napędowej, jak np.: transmisja za pomocą koła pasowego, wału przekładnikowego prostego, i przegubowego, oraz takie urządzenia jak sprzęgła, lewary i aparaturę hydrauliczną. Prócz opisów technicznych podano wskazówki co do konserwacji opisywanych urządzeń oraz sposoby zwiększające bezpieczeństwo pracy w czasie posługiwania się nimi. Wskazano również, które urządzenia nadają się najlepiej do poszczególnych prac leśnych. (L. Z.).

24

308 : 31

IBL

Vyplel K.: Zur Arbeitsorganisation im Forstbetrieb. **W sprawie organizacji pracy w gospodarstwie leśnym.** Allg. Forstztg., 1963, t. 74, nr 3/4, A4, s. 29—35, rys. 1, wyk. 9, poz. bibl. 11. — Prace przy pozyskiwaniu drewna stanowią 45% całkowitego nakładu pracy w leśnictwie. racjonalizacja więc pozyskiwania daje największe efekty ekonomiczne. W Kanadzie i USA stosuje się maszyny, które wykonują ścinę drzew łącznie z okrzesywaniem, korowaniem i przerzynką dłużyć na żądane sortymenty. W Austrii, gdzie warunki terenowe lasów górskich nie pozwalają na stosowanie takich maszyn, należy dążyć do przesunięcia możliwie dużej części prac na składnice. Kierunek ten nazwano industrializacją pozyskiwania drewna. Podano wskazówki dotyczące tego typu organizacji pracy, rozpatrzono wysokość kosztów pozyskiwania drewna oraz tendencje zmian tych kosztów w Austrii. (L. Z.).

25

377.22

IBL

Meyr R.: Über die Verwendung und Wirkung von Luftflügelbremsen bei fortschlichen Seilanlagen. **O stosowaniu i działaniu hamulców wiatraczkowych w leśnych kolejkach linowych.** Allg. Forstztg., 1963, t. 74, nr 9/10, A4, s. 93—95, fot. 3, tab.

2, poz. bibl. 5. — Ogólny zarys zagadnienia hamulców wiatraczkowych. W wyniku doświadczeń specjalistów austriackich i innych potwierdzono słuszność wzoru specjalisty japońskiego Seihei Kato na obliczanie sił działających przy wibracji hamulca wiatraczkowego. Podano w zestawieniach liczbowych siły hamujące ruch ładunków oraz omówiono sprawy bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu rozpatrywanej metody. Uznano za największą jej wadę powstawanie silnego hałasu. (L. Z.).

26 377.22 : 302 IBL

Wencl J.: Lärmuntersuchungen an der Luftflügelbremse einer Seilwinde. **Badania nad hałasem powodowanym przez hamulec wiatraczkowy kolejki linowej.** Allg. Forstztg., 1963, t. 74, nr 9/10, A4, s. 96—101, fot. 3, rys. 1, tab. 2, wyk. 5, poz. bibl. 2. — Hamulce wiatraczkowe wywołują hałas. Podano ogólne wiadomości o odbieraniu głosu przez ucho ludzkie oraz szkodliwości tonów o wyższej częstotliwości drgań, wyróżniając cztery stopnie hałasu zależnie od jego siły mierzonej w fonach. Podano w zestawieniach liczbowych i graficznych rezultaty pomiarów hałasu przy różnych warunkach pracy hamulców wiatraczkowych oraz rozpatrzono sposoby ochrony robotników przed hałasem różnego stopnia. (L. Z.).

27 377.45 IBL

Ilin B. A.: Racionalnyje typy lesowoznyh awtomobilej. **Racjonalne typy samochodów do wywozu drewna.** Lesn. Promyszl., 1963, t. 41, nr 5, A4, s. 13—14, tab. 1, poz. bibl. 5. — Stwierdzono, że stosowanie samochodów z pojedynczymi kołami osi tylnego mostu (ustawienie „tandemowe”) — jest wybitnie niekorzystne dla nawierzchni dróg leśnych oraz że w transporcie leśnym powinny pracować tylko samochody z kołami bliźniaczymi na tylnych osiach. Opinię swoją autor popiera wynikami badań radzieckich i z in-

nych krajów. Ważne i w naszych warunkach. (K. C.).

4. SZKODY W LESIE. OCHRONA LASU

28 422.12 : 413.9 IBL

Dušek V.: Nové způsoby v ochraně proti škodám pozdními mraziky v lesních školkách. **Nowe sposoby ochrony przed szkodami powodowanymi w szkółkach leśnych przez przymrozki późne.** Lesn. Práce, 1963, t. 42, nr 3, B5, s. 119—123, fot. 2, tab. 1. — Rośliny można chronić przed przymrozkami spryskując je (przede wszystkim spodnie strony liści i igieł) 0,5% roztworem boraksu na niżu lub 0,2% w górach w dawce 2 l/ar 1—2-letnich siewek przy użyciu zamglawiacza w czasie suchej pogody przy temp. powyżej +8°. Skropione rośliny zyskują odporność na przymrozek do —6° już w kilka godzin po zabiegu i zachowują ją przez 5—7 dni. Najskuteczniejszym z dotychczas znanych zabiegów jest zraszanie roślin zwykłą wodą przy użyciu deszczowni. Dawka 3—4 l wody na 1 m² zabezpiecza przed przymrozkiem do —10°. Po przymrozku należy wczesnym ranem zrosić szkółkę ponownie, aby szron tajał kosztem ciepła wody ze zroszenia. Zmarzaniu roślin zapobiega także utrzymywanie gleby stale wilgotnej na powierzchni, niespulchnianie lub utrzymywanie bez chwastów. (S. K.).

29 432.339 IBL

Bjornsen R. L.: An improved fire floting board. **Udoskonalona mapa pożarnicza.** Fire Control Notes, 1962, t. 23, nr 4, B5, s. 110—112, fot. 2. — Podano sposób wykonania mapy ściennej w drewnianych ramach i naklejonej na żelaznej blasze, za pomocą której można dokładnie i szybko określić miejsce pożaru na podstawie meldunków z terenowych punktów obserwacyjnych. Punkty te są na mapie środkami kół wyskalowanych w mierze katowej i oznaczone są ciężarkami magnetycznymi. Przesuwając ciężarek wg podanego azymutu, wyciąga się nitkę

przyczepioną do niego jednym końcem. Nitka ta jest wyciągana z tylnej strony mapy przez przewiercony w tym celu otwór w środku koła. Miejsce pożaru oznacza się na zasadzie przecinania się azymutów podanych z różnych punktów obserwacyjnych. Na mapie jest ono punktem przecięcia się dwóch wyciągniętych nitki. Rysunek sytuacyjny wykonuje się na przyłożonym do mapy przezroczystym arkuszu plastikowym. (E. R.).

30

441 — — 414.1

IBL

Wiesemann W.: Die Anwendung von W 6658 in Saaten. **Stosowanie preparatu W 6658 przy siewie.** Soz. Forstwirtschaft., 1963, t. 13, nr 8, A4, s. 245—247, poz. bibl. 8. — Preparat W 6658 (Simazin) stosuje się w celu zabezpieczenia siewek przed chwastami. Dawka preparatu 20 kg na ha zastosowana w 4 tygodnie po wykiełkowaniu siewek sosnowych i świerkowych może spowodować wypadek do 20%. W 3 miesiące po wykiełkowaniu siewki tych gatunków są już stosunkowo dosyć odporne. Przy małej zawartości próchnicy, a dużej zawartości części piaszczystych w glebie szkodliwość preparatu dla siewek jest większa. Na glebach ciężkich, nawet przy silnych opadach atmosferycznych, preparat zostaje zatrzymany przez powierzchniową warstwę gleby do głębokości 4 cm. Preparat ten można stosować przy siewie świerka, jedlicy, sosny czarnej, wejmutki oraz dębu czerwonego. Podano koszty odchwaszczania tą metodą. (L. Z.).

31 441 — — 414.1 — — 176.1 *Betula* IBL

Bergmann J. H.: Einsatzmöglichkeiten von Selest zur Bekämpfung von verdämmenden Birken. **Możliwości stosowania preparatu Selest do zwalczania szkodliwej brzozy.** Soz. Forstwirtschaft., 1963, t. 13, nr 8, A4, s. 247—249, tab. 2, poz. bibl. 12. — Preparat Selest stanowi mieszaninę 2 środków chemicznych: 2,4 D w stężeniu 20% oraz 2,4,5, T w stężeniu 20%.

Zwalczano nim naloty brzozy, które groziły zagłuszeniem uprawom sosny, świerka i modrzewia. Opryskiwano całe korony brzozy przy użyciu opryskiwacza plecakowego. Świerk i sosna nie ucierpiały wcale, a modrzew reagował zmniejszeniem przyrostu. Gdy opryskiwanie przeprowadzono w dzień bezwietrzny, brzoza ginęła całkowicie. Preparat jest nieszkodliwy dla sosny i świerka po wykształceniu przez nie pączków szczytowych. Aby zabić większe drzewa, których korony trudno opryskać należy przez nacięcia wprowadzić preparat pod korę w oleju do silników wysokoprężnych. Metoda ta może być stosowana w ciągu całego roku. (L. Z.).

32

451 — — 416.1

IBL

Schindler U.: Rötelmansfrass an Kiefernknospen. **Żer norników na pąkach sosen.** Allg. Forstz., 1963, t. 18, nr 21, A4, s. 359—360, fot. 3, poz. bibl. 8 — W miesiącach jesiennych i zimowych lat 1959—61 zaobserwowano w NRF groźny żer kory młodych drzew iglastych i liściastych. Zimą 1961/62 stwierdzono uszkodzenia pąków sosen przez norniki. Literatura fachowa wzmiankowała o podobnych szkodach również na innych iglastych już w r. 1880 i w okresie międzywojennym. Najbardziej zagrożone są uprawy nie pielęgnowane, a zwłaszcza opanowane przez *Calamagrostis*. Myszowate chętnie żerują w trawach i zasiedlają je, a po ich zwiędnięciu żywią się pąkami lub korą sadzonek. (W. B.).

33

453 : 411 — — 145.7 × 18.77 *Leucoma salicis*

IBL

Kudler J., Łysenko O.: Pokusy z hubenim bekyne vrbove (*Leucoma salicis* L.) patogennymi mleroorganismy. **Próby zwalczania białki wierzbowki** (*Leucoma salicis* L.) przy użyciu patogenicznych mikroorganizmów. Lesn. Cas., 1963, t. 9, nr 9, B5, s. 787—798, fot 1, tab. 1, wyk. 3, poz.

bibl. 13. — Badano w laboratorium skuteczność działania kilku bakterii w różnych dawkach, kombinacji bakterii z insektycydem oraz preparatu Bathurin zawierającego *Bacillus thuringiensis*. Ich działaniu poddawano różne stadia szkodnika w różnych warunkach. Najlepsze wyniki (100% śmiertelności) uzyskano stosując *Bacillus thuringiensis* do zwalczania pierwszych stadiów gąsienic. Uzyskane wyniki wymagają jednak sprawdzenia w warunkach terenowych. (S. K.).

34

IBL

453 — — 145.7 × 19.91 *Cryptorrhynchus lapathi*

Mrkva R.: Příspěvek k bionomii krytonosce olšového (*Cryptorrhynchidius lapathi* L.) a boji proti nemu. **Przyczynek do bionomii krytoryjka olszowca *Cryptorrhynchidius lapathi* L.) i walki z nim.** Lesn. Čas., 1963, t. 9, nr 6, B5, s. 551—568, rys. 2, wykr. 10, poz. bibl. 33. — Krytoryjek ten jest ważnym szkodnikiem wierzby, topoli i olszy w zadrzewieniach brzegowych. W l. 1959—1961 przeprowadzono w salicetum LZ Brześćław (południowe Morawy) badania dotyczące pojawiania się imago, jego żeru uzupełniającego, rozwoju i dojrzewania jajeczek, zimowania imago, rozwoju larw, a także pasożytów i chorób niszczących szkodnika. Laboratoryjne i terenowe próby wykazały, że zwalczanie chemiczne daje wysoki efekt po zastosowaniu opryskiwania wodnym roztworem preparatu Soldep o stę-

żeniu do 1% w dawce 4 000 l/ha lub 0,1% roztworem Chlorothionu w tej samej dawce. (S. K.).

Autorzy analiz:

E. R. — mgr inż. E. Roth
K. C. — doc. mgr K. Czereyski
L. Z. — mgr inż. L. Zieliński
P. S. — dr inż. P. Sumiński
S. K. — mgr inż. S. Kocięcki
W. B. — mgr inż. W. Brodzikowski
W. C. — mgr inż. W. Chmielewski
W. K. — doc mgr W. Krajski
Z. S. — dr inż. Z. Sierpiński

Przegląd Dokumentacyjny zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centralny Instytut Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej (w skrócie CIINTE, Warszawa, Al. Niepodległości 188) przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy. Cena 1 karty dok. wynosi w prenumeracie 25 groszy. Dział Dokumentacji i Informacji Naukowo-Technicznej Instytutu Badawczego Leśnictwa branżowy ośrodek informacji, oraz CIINTE wykonują za zwrotem kosztów, fotokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.